

Editorial

Υπάρχει μία αρκετά γνωστή φράση ενός βρετανού Καθηγητή του Hargreaves, η οποία αποτυπώνει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τον προβληματισμό της σύγχρονης εκπαιδευτικής κοινότητας, με αφορμή τη γενικότερη κρίση την οποία διέρχεται η κοινωνία σήμερα: «Πριν αναρωτηθούμε», γράφει «για το τι σχολείο επιθυμούμε να έχουμε, θα πρέπει πρώτα να ξεκαθαρίσουμε τι είδους κοινωνία θέλουμε». Συχνά τα εκπαιδευτικά συστήματα διαφοροποιούνται ανάλογα με την φιλοσοφία και τους διαθέσιμους πόρους της πολιτείας που τα σχεδιάζει και τα υποστηρίζει. Αν όμως, όπως θα έλεγε και ο Mezirow, στοχεύουμε σε πιο χειραφετημένους και κοινωνικά υπεύθυνους πολίτες, οι οποίοι θα οδηγούνται σε συνειδητές επιλογές και θα σκέφτονται περισσότερο κριτικά και δημιουργικά, τότε τα εκπαιδευτικά συστήματα δε μπορεί παρά να είναι ανοικτά, ευέλικτα και να διέπονται από μια δυναμική, κριτική, δημιουργική, στοχαστική και μαθητοκεντρική φιλοσοφία.

Είναι γεγονός ότι το δεύτερο τεύχος του εκπαιδευτικού κύκλου, εκδίδεται σε μια στιγμή όπου θα μπορούσε να στοχαστεί κανείς για την εκπαίδευση μέσα από το αφηγηματικό "εγώ" του Μαρσέλ Προυστ, στις σελίδες του «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο». Εκεί όπου ο συγγραφέας προσπαθεί να αναπλάσει τη ζωή του με την ανάμνηση δωματίων και σπιτιών, στα οποία ζωντανεύουν οι πιο κρυφές του προσμονές και απογοητεύσεις. Ωστόσο, ακόμη και στην προοπτική αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αλλά και ελπιδοφόρο το γεγονός, ότι κυριαρχεί η δύναμη της ζωής και της δημιουργίας. Όπως, ακριβώς, κυριαρχεί και στους στίχους του Ράινερ Ρίλκε, μέσα από το αμφίσημο σύμβολο του ρόδου με το πλήθος των πετάλων του, να παραπέμπει αρχικά στον ύπνο, στην ανάπαυση και στο θάνατο, συγχρόνως όμως να αισθητοποιεί τη δύναμη της ζωής, αφού η χαρά και η "ηδονή" που προκαλεί η ομορφιά του ρόδου διώχνουν κάθε σκέψη ύπνου και παραίτησης.

Τα άρθρα που φιλοξενούνται στο δεύτερο τεύχος του εκπαιδευτικού κύκλου, κινούνται στο πλαίσιο μιας δυναμικής και δημιουργικής εκπαιδευτικής πρότασης, με κύριους άξονες αναφοράς, την εφαρμογή εναλλακτικών και ευέλικτων μορφών διδασκαλίας και μάθησης, τόσο στην τυπική εκπαίδευση, με έμφαση στην προσχολική και την ειδική αγωγή, όσο και στην εκπαίδευση ενηλίκων, με επίκεντρο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και τη διαδικτυακή μάθηση.

Αναλυτικότερα,

Ο Σπύρος Κιουλάνης, παρουσιάζει ένα αλληλεπιδραστικό μοντέλο διαδικτυακής εξ αποστάσεως επιμόρφωσης (R.I.Vi.Ps), στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται ο στοχασμός, μέσω εικονικών συμμετεχόντων (Virtual Participants). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η ενεργητική εμπλοκή των Virtual Participants στη διαδικτυακή μάθηση, αυξάνει τη στοχαστική διεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων στο μάθημα εκπαιδευτικών και με τον τρόπο αυτό επιδρά θετικά στην αύξηση της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης, ενώ παράλληλα δημιουργεί σ' αυτούς συναισθήματα ευχαρίστησης, χαράς και ικανοποίησης.

Ο Ιωσήφ Φραγκούλης και η Αιμιλία Μίχαλου, καταγράφουν απόψεις εκπαιδευτικών οι οποίοι υπηρετούν σε τμήματα ένταξης και σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής σε σχέση με την αξιοποίηση έργων τέχνης στην εκπαίδευση μαθητών με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες. Τα τελευταία χρόνια η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία κερδίζει σημαντικό έδαφος, τόσο στο πεδίο της τυπικής όσο και της μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς υπόσχεται να συμβάλλει στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης, αλλά και της πραγματικότητας που μας περιβάλλει.

Οι Σουλτάνα Τσιγγίδου, Παναγιώτης Αντωνίου, Μαρία Μιχαλοπούλου και Γεώργιος Κώστα, διερευνούν τη χρήση της εννοιολογικής χαρτογράφησης στην προσχολική αγωγή, ενώ παράλληλα καταγράφουν τρόπους χρήσης και κατασκευής των εννοιολογικών χαρτών σε αυτήν την εκπαιδευτική ηλικία.

Οι Μιχάλης Γεωργιάδης, και Ανδρέας Οικονόμου, διερευνούν κριτικά τη σχέση της θεωρίας και της πράξης στα προγράμματα σπουδών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των οποίων οι απόφοιτοι σταδιοδρομούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Δεδομένου ότι η Εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών αποτελεί βασική παράμετρο για την ποιοτική αναβάθμιση της σχολικής εκπαίδευσης, η εργασία αποκτά ένα ιδιαίτερο νόημα.

Οι Σταυρούλα Τσούτσα και Κατερίνα Κεδράκα, διερευνούν τους παράγοντες που επηρεάζουν τους φιλόλογους στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ μετά την επιμόρφωσή τους στις νέες τεχνολογίες. Τα ευρήματα φανερώνουν ότι παρά την αρχική πρόθεση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στα προγράμματα, να χρησιμοποιήσουν παιδαγωγικά τις νέες τεχνολογίες, διάφοροι ανασταλτικοί παράγοντες, σε συνδυασμό με την έλλειψη ανατροφοδότησης των εκπαιδευτικών οδήγησαν στον περιορισμό της χρήσης τους κατά τη διδακτική πράξη.

Οι Αθανάσιος Μαλέτσκος και Αλέξιος Μαστρογιάννης, εστιάζουν στο σημαντικό ζήτημα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, τονίζοντας ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πρέπει να αποτελεί ένα αναπόσπαστο και οργανικό μέρος της επαγγελματικής τους δραστηριότητας που θα στοχεύει στην προσωπική, στην επαγγελματική και στην επιστημονική τους εξέλιξη και υποστήριξη.

Ο Κωνσταντίνος Οικονόμου, περιγράφει μία πειραματική, ευέλικτη και εναλλακτική διδασκαλία τύπου CLIL σε ένα επαρχιακό Γυμνάσιο, στη βάση ενός περιβαλλοντικού προγράμματος.

Ο Γεώργιος Δήμου διερευνά εάν υπάρχουν διαφορές στην εμπλοκή σε καταστάσεις bullying ανάμεσα σε μαθητές Δημοτικού οι οποίοι προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Το άρθρο διαπραγματεύεται ένα φαινόμενο που επιδρά σημαντικά στην εκπαιδευτική διαδικασία σήμερα καθώς η διακίνηση πληθυσμιακών ομάδων από τη μια χώρα στην άλλη προς αναζήτηση εργασίας και η παρουσία στις σχολικές τάξεις παιδιών με διαφορετικές μητρικές γλώσσες, αποτελεί μία πραγματικότητα.

Οι Ηρακλής Αγγελόπουλος, Παναγιώτης Καραγιάννης, Θεόδωρος Μπαρής και Αλεξία Μπαρδάκη, εστιάζουν στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων σε

μουσεία και χώρους πολιτισμικής αναφοράς μέσω της αξιοποίησης μουσειοσκευών και νέων τεχνολογιών και καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι τα μουσεία είναι χώροι οι οποίοι μπορούν να ενταχθούν στη διδακτική διαδικασία, εφόσον γίνουν οικείοι για τον εκπαιδευτικό οι κώδικες και οι συμβάσεις που τα διέπουν.

Οι Βενετία Καπαχτσή και Δόμνα - Μίκα Κακανά αναδεικνύουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, περιγράφοντας μια προσπάθεια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Είναι γεγονός ότι οι επιμορφωτικές δραστηριότητες προϋποθέτουν την καθιέρωση ενός πλέγματος ποικίλων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων με χαρακτήρα μορφωτικό και επαγγελματικό και πρέπει να χαρακτηρίζονται από ποικιλία περιεχομένου, ευελιξία συντονισμού και δυνατότητα οργάνωσης σε πολλαπλά σχήματα. Στο πλαίσιο αυτό η ενδοσχολική επιμόρφωση αποτελεί μία πραγματικά ευέλικτη διαδικασία, ικανή να καλύψει σε σημαντικό βαθμό τις ιδιαίτερες επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών μιας σχολικής μονάδας.

Τέλος, οι Αλέξιος Τσιούλης και Δάφνη Δουλγερίδου, παρουσιάζουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με το γλωσσικό εγχειρίδιο της Στ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου.

Οι εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης, η δημιουργία στο σχολείο ενός κλίματος συνεργασίας, δίχως την ύπαρξη διακρίσεων και με αποδοχή της διαφορετικότητας, η προοπτική μιας παιδαγωγικής προσέγγισης στα προγράμματα σπουδών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και η έμφαση σε εναλλακτικές μορφές επιμόρφωσης, είναι οι άξονες πάνω στους οποίους κινείται το δεύτερο τεύχος του εκπαιδευτικού κύκλου. Παράλληλα, οι άξονες αυτοί αποτελούν και μία πρόταση ως προς τους άξονες στους οποίους πρέπει να κινείται ένα εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να στοχεύει σύμφωνα με τον Mezirow σε περισσότερο χειραφετημένους και κοινωνικά υπεύθυνους πολίτες. Ίσως, οι άξονες αυτοί να αποτελούν και μία ελπίδα για τη συνέχεια, αντίθετη με την ψυχολογία της Όλγας στον Πύργο του Κάφκα, η οποία «μελαγχολεί» κάθε πρωί όταν ο Βαρνάβας τής λέει πως πηγαίνει στον Πύργο, καθώς θεωρεί ανώφελη την πορεία, χαμένη, πιθανώς, τη μέρα και μάταιη την ελπίδα. Κι' αυτό γιατί στο έργο του Κάφκα, όπως, άλλωστε και στη ζωή, τίποτε δεν είναι μάταιο, καθώς, όσο πιο τραγική είναι η κατάσταση που παρουσιάζεται τόσο πιο προκλητική εμφανίζεται η έννοια της ελπίδας.

Σπύρος Κιουλάνης